

UTIKA ST

1001 bilder om Markaryd

I din hand håller du en bok som innehåller 1001 bilder med anknytning till Markarydsbygden från år 1864 och framåt.

Bilderna är i huvudsak hämtade från Hjalmar Törnkvist, en fotograf som var verksam här i Markaryd mellan 1897 och fram till 1940-talet.

Hjalmar lämnade efter sig en imponerande bildsamling som lär ha innehållit ca 15 000 glasplåtar när den var som störst.

Under slutet på 1980- och början på 1990-talet träffades en grupp pensionärer i servicehuset Mellangårds lokaler. Under Stig Ekströms ledning samlades man i studiecirkel för att försöka identifiera personerna på alla dessa glasplåtar. Man gjorde ett enormt arbete, närmare 30 000 mantimmar lades ned på att dokumentera så många bilder som möjligt innan minnen och kunskap försvann. Även här har jag givetvis hämtat några bilder.

Nu avlidna Assar Frick och "Affe" Lindberg utförde på sin tid ett jättelikt arbete med att dokumentera Markaryds historia, delar av deras fotosamlingar finns självklart med.

Här finns även foton från ett flertal privatpersoners vykort- och fotosamlingar.

Jag har inte haft någon ambition av att leta efter särskilt dramatiska bilder, eller från något särskilt perspektiv utan bara sammanställa ett litet urval av alla dessa gamla bilder föreställande vyer och personligheter från Markarydbygden.

Många av dessa bilder föreställer personer och vyer som inte gått att identifiera, en del är tyvärr oklara och några lite skadade.

Men de är alla var och en på sitt sätt ett dokument över sin tid och Markaryds historia och vi låter bilderna tala för sig själv.....

Den här boken hade inte kommit till utan hjälp från Kultur & Fritid på Markaryds Kommun, sponsorer och ett stort antal människor som lever eller har levt på servicehemmet Mellangård och varit behjälpliga på olika sätt....

Mikael Rickardsson
Christer Ekstrand

Ett samarbete mellan **Markaryds Kommun, Kultur- och fritid och Markaryds lokalhistoriska föreningen**,
Stort tack till sponsorer samt ett stort antal människor som lever eller har levt på servicehemmet Mellangård

PRIVATA BILDER

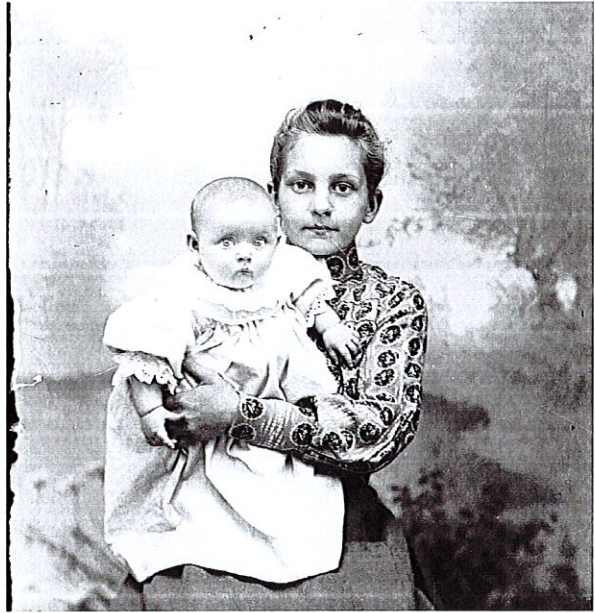

Hjalmar Törnquist - Markaryds förste fotograf

En Ålänning vid namn Hjalmar kom till Markaryd för att börja en karriär som fotograf och öppna fototeljé redan 1897. Han blev således byns förste fotograf och kom att verka här i drygt 40 år. Han lämnade efter sig en stor mängd glasplåtar varav många fortfarande efter 120 år är i mycket gott skick.

GLASPLÅTAR

En Ålänning kommer till Markaryd, och tillbaka.

Varför flyttar en Ålänning efter studier i både Tyskland och Amerika till just lilla Markaryd år 1897? Visserligen hade vi fått våra tre järnvägar hit men invånarantalet var bara ca 200 personer, och de invånarna bestod säkerligen inte bara av penningstinna presumtiva kunder som kunde vara villiga att ta porträttbilder på sig själva. Så varför just Markaryd?

Svaret får vi sannolikt hos Hjalms farfar, självaste Anders Bredal. Anders, född Johansson, föddes i Mattered, Finja 1801. Son till skomakare Anders Johansson och Kristina Eriksdotter. Anders flyttade till Markaryd och gifte sig med den unga änkan Sanna Svensdotter. Anders tog sig namnet Bredal och flyttade in med Sanna och hennes son Jonas Larsson på Bredalstorpet i Åmot. Tillsammans med Sanna fick Anders fyra barn. Nils, Kristina, Anna och Johanna.

Anders försörjde sin familj som sockenskomakare men mest känd blev han som spelman. Han är fortfarande idag den mest mytomspunne spelman vi har haft här i trakten. Han spelade både fiol och klarinett.

En sägen lyder att när brännvinet börjat verka på kalasen och sinnena blivit mer öppna så kunde Anders ibland börja spela Stenbockspolskor och Näcklåtår. Och då var det fara å färde, för då slutande han aldrig spela. Men då var det alltid någon i publiken som i maskopi med honom trängde sig fram och klippte av strängarna på fiolen för att få stopp på det hela.

Ett annat rykte, som han själv var mån om att sprida, var att han lärt sig spela av självaste näcken. Detta skulle närmare bestämt ha skett på en torsdagskväll under den gamla, numera rivna träbron över Lillån strax väster om Markaryds kyrka. Mer troligt är nog att det var fadern Johannes som lärt Anders spela. Johannes själv hade nämligen gått i skola hos häradsspelmannen Pål Bengtsson i Mala på sin tid.

Anders Bredal var, som en av ättlingarna uttryckte det, ej helnykterist. Därav finns än idag ett uttryck i Markaryd som lyder ”- den smög sig sockan, sa Bredal”.

Det kom sig som så att innan Anders började spela så krävde han alltid en sup, och som av händelse så stannade inte supen alltid i magen utan rann ner i strumpan så han behövde en till.

Dessutom var det ofta så att hans klarinett krävde en sup som Anders hällde i munstycket i klarinetten.

På grund av faderns dryckesvanor skämdes hans två söner så mycket att de inte bara flyttade ifrån Markaryd, de skulle dessutom byta efternamn för att markera sitt avstånd mot faderns drickande. Hjalms far Nils tog sig namnet Andersson och skulle hamna på Åland, medan Hjalms styvfarbror Jonas flyttade till Landskrona och tog sig namnet ”Törnquist”.

Bredals tre döttrars öde är mera osäkert.

